

Secde âyetleri üzerine

Almanya'dan Mustafa Haberci: "Günümüzde radyo, teyp, kasetçalar, bilgisayar vs. gibi cihazlardan dinlediğimiz secde âyetlerinde secde yapmamız gerekli midir? Teyp, radyo...vs. gibi âletlerin olmadığı zamanlarda papağan kuşunun okuduğu secde âyetleri için kuşun insan olmaması, dolayısıyla bilinçsiz olması nedeniyle secde yapmanın gerekmediğini söyleyen âlimler olduğu; bu hükmün, bugün kasetçalar, bilgisayar vb. gibi âletlerden dinlenen secde âyetleri için de aynen geçerli olduğu söyleniyor. Teybin sesi her ne kadar insan sesiye de, ses doğrudan bir insandan değil, bir âletten gelmektedir. Bu hüküm doğru mudur? Ayrıca üniversite gibi, hemen secde yapmamızın mümkün olmadığı yerlerde secde âyetinin okunduğunu işitirsek ne yapmalıyız?"

Allah'ın âyetleri okunduğunda secde yapmak Kur'ân'ın övdüğü¹, Cenâb-ı Hakk'ın tasvip buyurduğu ve hoşnut olduğu² ve Resûlullah Efendimizin (asm) uygulanış şeklini gösterdiği hoş bir ameldir.

Dilerseniz Resûlullah Efendimiz'in (asm) Asr-ı Saadetine misâfir olalım ve tilâvet secdesi ile ilgili ulvî amelini ve izlediği şerefli yolu tetkik edelim:

İbn-i Abbâs (ra) anlatır: Peygamber Efendimiz (asm) Sâd Sûresindeki Hazret-i Dâvûd'dan (as) bahseden âyette secde etti ve buyurdu ki: "Dâvud (as) tevbe olmak üzere secde etmişti. Biz de şükür olarak secde ederiz."³

Câfer b. Muttalip b. Ebû Vedâ babasından naklediyor. (Babasının Müslüman olmazdan önceki bir hâtırası) Hazret-i Peygamber (asm) Mekke'de iken Necm Sûresini okudu ve secde etti. Yanında kim varsa secde etti. Fakat ben başımı kaldırdım da, secde etmekten kaçındım.⁴

Ebû Hüreyre (ra) anlatır: “İzessemâünşakkat ve İkra’ sûrelerinde Resûlullah (asm) ile birlikte secde ettik.”5

İbn-i Abbâs (ra) anlatmıştır: Resûlullah (asm) Necm Sûresinde secde yaptı. Onunla berâber orada bulunan Müslümanlar, müşrikler, cin ve ins kim varsa secde yaptılar. (Ancak o esnada yaşlı bir müşrik olan Übey bin Halef secde yapmadı, bir avuç çakıl ve toprak aldı, alnına kaldırdı ve “Bu bana yeter!” dedi. Übey bin halef sonradan Bedir gazvesinde müşrik olarak can vermiştir.)6

Hazret-i Âişe (ra) anlatmıştır: Resulullah (asm) gece tilâvet secdelerinde şöyle derdi: “Yüzüm; Yaradan’ına ve kudret ve kuvvetiyle kulağıma işitme ve gözüme görme gücü verene secde etti.”7

Bu rivâyetlerle berâber; Peygamber Efendimizin (asm) okuyanın çocuk olması durumunda bazan tilâvet secdesini terk ettiği de görülmüştür:

Zeyd bin Sâbit (ra) dedi ki: “Resûlullah’a (asm) Necm Sûresini okudum, secde yapmadı.”8

Rebîa bin Abdullah (ra) demiştir ki: Hazret-i Ömer (ra) Cuma günü minberde Nahl Sûresini okudu. Secde âyetine gelince inip secde etti. Cemaat de kendisi ile birlikte secde ettiler. İkinci Cuma gelince yine Nahl Sûresini okudu. Secde âyetine gelince bu defa: “Ey insanlar! Tilâvet secdesi bize farz kılınmış değildir. Secde âyetlerine rastladığında secde eden sünneti yerine getirmiş olur. Secde etmeyene ise günah yoktur” dedi. Ve Hazret-i Ömer (ra) bu defa secde etmedi.”9

Bu rivâyetleri birleştirdiğimizde Tilâvet secdesi yapmanın ubudiyetimize ve kulluğumuza daha çok yakıştığı, özür veya mazeret nedeniyle terk etmenin ise günah olmadığı anlaşılmış olur. Yukarıdaki Zeyd bin Sâbit (ra) hadisinden; Kur’ân’ı okuyanın çocuk olması durumunda dinleyenlerin tilâvet secdesi yapma yükümlülüğünün düştüğüne hükmetmek mümkün gözüküyor. Buradan hareketle: Teyp, bilgisayar, radyo...vs. cihazların da çocuk hükmünde sayılabileceği düşünülebilir. Fakat Peygamber Efendimizin (asm), burada secde yapmamakla; tilâvet secdesinin farz olmadığını göstermiş olması da muhtemel. Hanefîlerin dışındaki üç mezhepçe tilâvet secdesinin sünnet oluşu bundandır. Hanefîlerde ise vâciptir.

Bu durumda biz; ister radyo, teyp, bilgisayar...vs. gibi cihazlardan işitelim, ister çocuktan ya da doğrudan reşit ve mükellef bir mü’minden işitelim; ister meâl, isterse metin olsun; işittiğimiz âyetin secde âyeti olduğunu bilirsek, ortam müsaitse o an; değilse bilahare tilâvet secdesi yaptığımız takdirde bu sünneti îfâ ve ihyâ etmiş

oluruz.

Dipnotlar:

- 1-Meryem Sûresi, 19/58;
- 2-Secde Sûresi,32/15;
- 3-Nesâî, İftitâh, 48;
- 4-Nesâî, İftitâh, 49;
- 5-Nesâî, İftitah, 51; Tirmizî, Sefer, 399;
- 6-Tirmizî, Sefer, 400;
- 7-Tirmizî, Sefer, 404;
- 8-Tirmizî, Sefer, 401; Nesâî, İftitah, 50;
- 9-Taç, 1/639.